

Ярослав Мисак

У зв'язку з переставленням Блаженнішого Любомира, у мас-медіа з'явилося досить багато матеріалів про цього славетного Мужа (хоча і до цього їх не бракувало): відеоролики, інтерв'ю, фільми, книги тощо. Докори сумління терзали б і нас, якби ми змогли байдуже пройти повз цю подію. Тому постараємось підійти до постаті Блаженнішого з вельми неординарної сторони: не як керівника, богослова, священника чи стратега, можливо, навіть не як християнина, а як до звичайної особи.

У цій публікації я б не бажав подавати якісь біографічні дані, їх і так доволі легко знайти. Натомість більше уваги хочу звернути на спосіб мислення цього Велетня Духа. Він неординарний, навіть шокуєчий.

Будь-хто з нас незалежно від віку, статі, професії, матеріального становища народився людиною. Вільною людиною. Зате в кожного є власна інтерпретація термінів «людина», «свобода». На життєвому поприщі нашого Вчителя, особливо на цих двох словах базувалися його слова, а що головніше, діла.

Любомир Гузар навчає: «Нашим найбільшим багатством у Церкві, нашою самотньою надією на краще майбутнє, на справжнє відродження Церкви, які безпосередньо потерпіли від комунізму, є людина. Наша ставка мусить бути на людину». Чому ж саме людина, і що означає бути справжньою Людиною? Стати Людиною у розумінні цього Велетня Віри означає повернути собі людську подобу, почуття власної гідності, яке ґрунтується на тому, що людина є Божим творінням. Бути собою в особистому контексті – це розуміти, хто я є, відгукнутися на запрошення Бога, виражене у покликанні, передусім на основі власних талантів; будувати своє земне життя на справжніх, а не штучних цінностях; бути добрим, належно використати свої дари незважаючи на те, що про це скажуть інші. Ми маємо знати, куди йти, аби вміти вибрати правильні засоби для того,

щоби наше життя не було принагідним, а цільовим, розумно і відповідально скерованим, і щоби ми в найкращий спосіб були собою. Тому Блаженніший Любомир і звертав велику увагу на осмислення людиною себе, свого покликання, яке кожен отримав і має завдання його розпізнати і зреалізувати незважаючи на думку оточуючих.

Що ж до теми свободи людини, то Патріарх кожного разу закликав не боятися бути вільними у всіх значеннях. Щоб його правильно зрозуміли, він кожного разу підкреслював, який істинний зміст несе в собі ця свобода. «Свобода – це можливість робити добро. А сваволя – це не свобода. Люди бояться обмежень, вони вважають, що коли не можуть робити все, що хочуть, то хтось загрожує їхній свободі. Тому в їхньому уявленні – це молодість, здоров'я, гроші. Адже коли цього немає, то вони вже не можуть робити все, що заманеться. Натомість насправді бути свобідним – це хотіти і могли робити добро. І тоді вік, здоров'я, статки – усе це стає другорядним. Звертати увагу треба на те, що робить мене доброю, гідною поваги людиною, – що робить мене мною. Я не можу бути вічно молодим, вічно здоровим і вічно багатим, але я можу завжди залишатися собою – це повинно бути для нас свободою». Свобода – не всюдозволеність, а відповідальність. В той же час Блаженніший розумів, що це не так просто. До свободи, тієї світлої миті остаточного визволення потрібно зростати – поволі й поступово, часто стикаючись із помилками. Однак помилка – це не гріх, а можливість. Тому Любомир Гузар закликає не боятися власних помилок, які є можливостями, що дозволяють нам зростати і усвідомлюючи власні немочі та слабкості просити у всемогутнього Господа допомоги.

Патріарх чудово знав, як страждає наш народ, тому часто наголошував на уроках, які дає нам Бог. Він називав Україну «землею обітованою», до якої веде довгий і непростий шлях, під час якого виховуються справжні люди. Одним із найбільших наших завдань на сьогодні, за словами Любомира Гузара, є подолання залишків минулого, примирення з ним, залікування ран та подолання його образів. Тоді і тільки тоді ми зможемо рухатися далі, а не жити минулим, яке болить і не відпускає. Треба цей час залишити Богові. Велику проблему Блаженніший вбачав також і в тому, що ми ще не відійшли від радянської ментальності, яка глибоко вкорінилась і не пройде так швидко. Запорукою прискорення цієї реакції він називав покаєння і прощення. Це необхідні умови нашого руху вперед. Незважаючи на таку страдницьку історію, всупереч якій Україна і далі існує, Любомир Гузар закликав вбачати в ній не тільки лихе, але, як би це парадоксально не звучало, можливості ставати кращими. Якщо брати до прикладу теперішню російську військову агресію проти України, то він відзначав, що вона привела до появи в українців почуття солідарності, сопричастя, довіри у щоденному житті, які є базовими проявами любові до ближнього. Патріарх Любомир також запрошував полишити стереотип, боуцімто нам хтось щось винен в історії. Ми маємо до всього йти самі у своїй щоденній праці.

Велику увагу Блаженніший акцентував і на відкритому та щирому спілкуванні. Не потрібно бути закомплексованим, не потрібно боятися спілкуватися. Він пропагував живе

спілкування на різних рівнях, бо вважав, що відкритість у спілкуванні – необхідна умова повноцінної молитви. Слід вчитися перебувати у спілкуванні з Богом та ближнім. Любомир Гузар завжди вів розмову з усмішкою, любив доречно пожартувати. Часто пригадується фраза, якою він зустрічав співрозмовників: «Чим можу послужити?». Після цього зникали будь-які бар'єри у розмові.

Вельми часто Патріарх популяризував активніє життя, закликав, щоб ми не боялися проявляти ініціативу, спробували щось зробити навіть якщо нас спіткають помилки та невдачі. Казав: «Пробуй! Маєш можливість, маєш моє благословення». Тоді як у людей усе ще багато страху діяти. А безстрашний знає, що робить, розуміє, чому не може чинити інакше і не може бути байдужим. Кожен член суспільства повинен відчувати, що те, що він робить, є корисним. Не можемо не згадати повчань Любомира Гузара щодо теми матеріалізму, грошей. Блаженніший ніколи не вважав матерію як таку злом. Все залежить від нас – нашого бачення, вибору. Гроші чи малі, чи великі можуть стати або кроком до творення добра іншим, або нашим божком. Їх захоплене накопичення чи ужиток переростатиме в безліч неочікуваних проблем, хвороб тощо. Аналогічне ставлення Патріарх мав і до влади. Вона може бути засобом робити добро, однак якщо людина вбачає в ній мету, а не засіб – тоді живе за матеріалістичними критеріями. Щодня можна почути нарікання на економіку (інфляція, девальвація гривні, банкрутство банків, ліквідація підприємств...). Однак в наших вухах чомусь ніколи не звучать слова: «Ми матимемо добру економіку тільки тоді, коли будемо мати морально здорових людей» . Жаліємось на корупцію, створюємо антикорупційні органи, закони, але в нашій свідомості не пробуджуються такі слова: «Суспільство не переробиш законами – його можна змінити тільки вихованням» . «Мусимо вчити наших людей не підтримувати корупцію. Я сміюся, коли чую про великі державні програми, про законодавчу боротьбу з корупцією. Все це сміх! Що таке корупція? Це гріх. А жоден гріх законом не поборете. Це треба виховувати» . Важливо ґрунтовно перевиховувати народ. Усі ми повинні цим вихованням займатися – держава, Церква, кожен громадянин.

Наш любий духовний Батько завжди викликав захоплення своєю простотою в розмові та мудрістю відповідей на гострі запитання, які хвилюють сучасну людину. Зокрема часто порушував теми єдності, любові, миру, віри, релігії. Його слова були лагідними, виступали радше запрошенням і проханням, ніж наказом. Він ламав стереотипи, був добре зрозумілий всім. Запам'яталася порада, промовлена на Майдані, щоби ми працювали так, ніби все залежить від нас, а водночас молились так, ніби все залежить від Бога. Ось найкраща формула життя.

Протягом життя цей могутній Старець не робив нічого надприродного і особливого, він залишався собою і власним прикладом, демонстрував, що бути справжнім християнином у цьому світі не є старомодно, не є алогічно, не є безглуздо. Заторкнуті нами істини – це

лише малесенька краплина, взята із океану величі, мудрості, моральності Блаженнішого Любомира Гузара. Дай нам Боже, щоб принаймні ця краплина стала в нагоді кожному з нас для переосмислення і зміни на краще нашого дотеперішнього життя, а орієнтиром хай для нас буде основа духовного заповіту Блаженнішого Любомира: «Моліться і працюйте».

Цікаві факти:

1. Народився у Львові, більшу частину свого життя прожив на еміграції (найбільше, 44 роки, у США), помер на батьківщині.
2. У молодості Любомир Гузар був пластуном у курені "Загін Червона калина", членом якого був також Степан Бандера.
3. У 1977 році таємно без згоди Папи Римського Йосип Сліпий висвятив Любомира Гузара на єпископа. Впродовж 19 років він чекав ватиканське підтвердження свого єпископського стану.
4. Був доктором богослов'я та магістром філософії. Дисертація владики, яку він захистив у Римі, мала назву «Митрополит Андрей Шептицький – провісник екуменізму».
5. Його кандидатуру розглядали, як одного з можливих наступників Папи Римського Івана Павла II.
6. Він вільно спілкувався українською, польською, німецькою, англійською та італійською мовами, а скромно зізнавався, що знає більше.

Ярослав МИСАК. Любомир Гузар. Вирости у свободі» // СЛОВО № 3 (71) 2017